

In'uniun per cumbatter il luf e l'urs en Svizra

Ils Vallesans sa stentan da metter en pe in'uniun naziunala

CUN GEORGES SCHNYDRIG HA DISCURRI
CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Ils adversaris dal luf e da l'urs s'organiseschan. Set uniuns chantunalas han els gia fundà. In'uniun svizra è en preparaziun. Georges Schnydrig sa stenta persuerter. El presidescha l'uniun vallesana.** Avant paucs dis è ida en vigur la midada da l'ordinaziun da chatscha federala. Cun quella survegnan ils chantuns dapli cumpetenzas per sajettar giu in luf. La midada è dentant memia miaivla per ils adversaris u critichers dals animals gronds da rapina.

Uss han ins schluccà las reglas da sajettar lufs. Dovri insumma anc in'uniun svizra cunter animals da rapina? N'avais Vos betg gia cuntanschi las finamiras?

Georges Schnydrig: Absolutamain betg. Ins n'ha betg schluccà las reglas. I sa tracta mo d'ina adattaziun minimala. In singul luf che stgarpa animals dastgan ins sajettar mo sch'ins ademplescha tuttas cundiziuns pertutgant la protecciun da muntaneras.

Tge finamiras avess lura in'uniun cunter animals da rapina?

Sco emprim vulain nus che la Svizra sortia da la Convenziun da Berna che protegia animals e plantas selvadias. Suenter vulain nus ina adattaziun da la lescha da chatscha – betg mo da l'ordinaziun. E lura pretendain nus ch'ins possia far chatscha l'entir onn sin il luf. Quai è nossa finamira principala.

Lura fissi gea pli tgunsch pussaivel da sajettar giu in luf ch'in chamutsch?

Ins sto simplamain vesair: Da preschent avain nus 25 fin 30 lufs en Svizra. Planisads èn dentant 300 animals. Cun tants lufs en Svizra pudain nus emblidar l'agricultura muntagnarda sco quai ch'ella exista oz. Nus avain gia avunda problems cun var trenta animals.

Questa primavaira avais Vos fundà l'uniun vallesana cunter ils animals

Far chatscha sur onn sin il luf, postulescha Georges Schnydrig, allevatur da nursas e president da l'uniun vallesana.

MAD

da rapina gronds. Quants commembers avais Vos?

Dacurt avain nus tramess ils cedels da pajaments a las persunas ch'èn s'inscritas – passa 1500 brevs a persunas ch'han

uffizialmain interess da sa participar en il Vallais.

Cura che Vos avais fundà questa primavaira l'uniun vallesana avais Vos annunzià da metter en pe er

in'uniun svizra. Quant lunsch essas?

Uss avain nus gia set uniuns chantunalas: en il Grischun, en il Tessin, en la Svizra orientala, Vallais, Friburg, Vad ed Uri. Questas uniuns vegnan proximamain a fundar l'uniun naziunala.

Tge vul dir proximamain?

Per il mument essan nus anc londervi da tschertgar ils suprastants. Sche nus avain las persunas fundain nus l'uniun uschè svelto sco pussaivel.

Tge uniuns èn activas en il Grischun?

En il Puschlav è sa furmada il 2012 la gruppa «AT senza GP». Questa gruppa è s'extendida er en il sid dal Grischun. Uss datti anc ina gruppa da lavur en il nord dal Grischun.

Activ en questas uniuns è Hermann Plump da Tumain. Sin www.wolf-baer.ch. derasa el fotografias sanguinusas ed enumerescha attatgas da lufs ed urs sin

glied. Pudais Vos s'identifgar cun tals messadis?

Hermann Plump è savens sin viadi da fatschenta en stadis da l'ost. El ha effectivamain enconuschientscha dad attatgas d'animals gronds sin carstgauns. Jau personalmain na less betg dir ch'il luf assaglia in carstgaun. Ma i dat adina dapli problems cun il turissem – era cun ils chauns da protecciun sin las alps che pertgiran las muntaneras. La derasaziun dal luf fa plaunsieu snuizi a la populaziun. Ins na va betg pli dapertut a viandar. Quest problem crescha a moda massiva.

Avais Vos sez tema? Na giais Vos betg pli en ina val nua ch'i pudess avair in luf?

Jau sun mez allevatur da nursas. Mes tiers èn si d'alp ed jau vom perquai en mintga cas en las muntognas. Per mai n'èsi betg in problem. Ma jau fatsch attent ch'igl exista in conflict tranter il turissem cun ses viandants ed ils chauns da protecciun – ma era cun il dumber da lufs che crescha ad in crescher.

Martin Candinas: «I dovro ina cunterpaisa»

La SAB vul surpigliar l'administraziun da la nova uniun cunter il luf e l'urs. Quai ha procurà per critica – perfin en il cussegl naziunala. La SAB resta tar sia decisiun. Durant la sessiun da stad ha *Silva Semadeni* (ps/GR) crititgà en il cussegl naziunala che la «Gruppa svizra per las regiuns da muntogna» (SAB) haja l'intenziun da manar las fatschentas per la nova uniun svizra cunter animals gronds da rapina. La SAB saja finanzia da per gronda part cun daners da taglia, ha ditg Semadeni. Quai chaschunia conflicts d'interess damai che las subvenziuns vegnian duvradas per activitads che gajan encunter la lescha.

Martin Candinas (pcd/GR) sesa en la suprastanza SAB. L'administraziun da la nova uniun muntia simplamain in mandat pajà, di il cusseglier naziunala. La SAB

haja gea era surpiglià l'administraziun da l'uniun svizra d'alpegiaziun. El sez na saja betg entretschà en l'uniun che vegn fundada proximamain, di Candinas. Nagin da la suprastanza da la SAB s'engaschia a la testa da quest'uniun. Tuttina mussa Candinas ina tscherta simpatia. I dettia ina massa tschertgels che s'engaschian a favur da l'urs e dal luf. «I dovro perquai ina tscherta cunterpaisa.» Mo uschia chattian ins schliaziuns acceptablas per las regiuns da muntogna.

«Ils animals gronds da rapina chaschunan problems tar nus», di Candinas. «Quels problems vegnan pli gronds.» Ch'il luf s'avischia uss plaunsieu er a las citads haja per part midà la tenuta da la glied en la Bassa. Era la situaziun al Calanda dettia da pensar ad enqualin che vivia in la regiun da Cuir.